

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Perdion-Kalicka
Protokolant:	sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P.

przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. uznaje za niedozwolone i zakazuje pozwanemu Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: "Dealer, w ramach realizacji niniejszego zamówienia, może dostarczyć klientowi SAMOCHÓD o zmienionych, w wyniku modyfikacji wprowadzonych przez producenta po dacie podpisania niniejszego zamówienia, ogólnych cechach konstrukcyjnych lub komponentach, o ile zmiany te nie pogarszają parametrów technicznych oraz wyglądu SAMOCHODU określonych zamówieniem";

II. zasądza od pozwanego Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy prawa.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt XVII AmC 12003/12

UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) w P. wniósł pozew przeciwko Centrum (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o uznanie za niedozwolone postanowienia wzorca umowy o treści:

„ Dealer, w ramach realizacji niniejszego zamówienia, może dostarczyć klientowi SAMOCHÓD o zmienionych, w wyniku modyfikacji wprowadzonych przez Producenta po dacie podpisania niniejszego zamówienia, ogólnych cechach konstrukcyjnych lub komponentach, o ile zmiany te nie pogarszają parametrów technicznych oraz wyglądu SAMOCHODU określonych zamówieniem.”

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany w ramach prowadzonej działalności gospodarczej posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem umowy, który zawiera w swojej treści zaskarżone w niniejszym postępowaniu postanowienie. W ocenie powoda klauzula ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i narusza interesy konsumenta.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że kwestionowane postanowienie umowne nie jest abuzywne. Strona pozwana zaprzecza aby postanowienia umowne były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały interesy konsumentów. Strona pozwana w swoim uzasadnieniu stoi no stanowisku, iż jedynym podmiotem, który korzysta na wprowadzonych zmianach bezpośrednio jest konsument. Według strony pozwanej konsument każdorazowo mógł negocjować ustalone warunki z uwagi na sytuację na rynku motoryzacyjnym

Strony podtrzymały swoje stanowiska do końca procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Centrum (...) spółka z o.o. w G. prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której, wykorzystuje wzorzec umowy o nazwie „Warunki Ogólne (...)”. W pkt. 5.1 wzorca znajduje się m. in. postanowienie o treści „Dealer, w ramach realizacji niniejszego zamówienia, może dostarczyć klientowi SAMOCHÓD o zmienionych, w wyniku modyfikacji wprowadzonych przez Producenta po dacie podpisania niniejszego zamówienia, ogólnych cechach konstrukcyjnych lub komponentach, o ile zmiany te nie pogarszają parametrów technicznych oraz wyglądu SAMOCHODU określonych zamówieniem.”

Powyższy stan faktyczny był niesporny pomiędzy stronami.

Sąd zważył co następuje:

Analizując abuzywność zakwestionowanego postanowienia umownego, wskazać należy, że w myśl art. 385¹ § 1 k.c. za niedozwolone uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Oznacza to, że dla uznania określonego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowania go z praktyki stosowania z konsumentami konieczne jest stwierdzenie, że spełnia ono łącznie następujące przesłanki:

1. nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem (zostało narzucone konsumentowi),
2. nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
3. ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami,
4. ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta.

Badanie abuzywności klauzul, które ma miejsce w postępowaniu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dokonywane na podstawie art. 479³⁶ - 479⁴⁵ k.p.c., ma charakter badania abstrakcyjnego, w oderwaniu od łączącej strony umowy. Oznacza to, że Sąd ogranicza się w tym postępowaniu tylko do badania postanowienia wzorca, które nie dotyczy głównych świadczeń stron, w kierunku jego zgodności z dobrymi obyczajami i naruszania interesu konsumentów. W szczególności Sąd nie bada czy dane postanowienie wzorca było narzucone konsumentowi, bowiem rozważania w tym kierunku są możliwe jedynie w odniesieniu do umów już zawartych w oparciu o wzorzec, i są analizowane przez sądy powszechne w razie zaistnienia indywidualnego sporu na tle konkretnej zawartej umowy. Natomiast w odniesieniu do wzorców umów analizowanych abstrakcyjnie, jak w sprawie niniejszej, kwestia ta nie podlega rozpatrywaniu, gdyż już z samej istoty wzorców umów lub regulaminów wynika, że są to uregulowania

wykreowane jednostronnie przez przedsiębiorcę i które są narzucane konsumentowi a zawarcie umowy w oparciu o nie ma charakter adhezyjny.

Wobec tego, że klauzula nie dotyczy także głównych świadczeń stron, to przedmiotem badania Sądu stała się jej ewentualna sprzeczność z dobrymi obyczajami, jak również ustalenie, czy ukształtowane nią prawa i obowiązki stron nie naruszają rażąco interesów konsumenta.

Należy wskazać, że „dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać więc działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające na niekorzyść od przyjętych standardów postępowania. Pojęcie „interesów konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny. Mogą tu bowiem wejść w grę także inne aspekty, jak choćby zdrowia konsumenta (i jego bliskich), jego czasu zbędnie traconego, dezorganizacji toku życia, przykrości, zawodu itp.

Należy także wskazać, że klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ § 1 k.c. uzupełniona została listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami, zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków lub ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, iż zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwić ma wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ §1 k.c. Stypizowane klauzule stwarzają niejako domniemanie, że ich zamieszczenie w regulaminie rażąco narusza interesy konsumentów a także jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, co nie oznacza, że przedsiębiorca nie może owego domniemania obalić w toku postępowania.

Dokonując analizy zakwestionowanej klauzuli umownej, Sąd stwierdził, że pozostaje ona w sprzeczności z dobrymi obyczajami i w konsekwencji rażąco narusza interesy konsumentów.

Mocą zakwestionowanej klauzuli pozwany usiłuje zastrzec na swoją rzecz uprawnienie do dostarczenia innego przedmiotu umowy niż uzgodniony między stronami, poprzez wprowadzenia możliwości jednostronnej zmiany ogólnych cech cechach konstrukcyjnych lub komponentów zamówionego auta, w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w klauzuli. Zastrzeżenie uprawnienia do zmiany cech samochodu w wyniku modyfikacji wprowadzonych przez producenta po dacie podpisania umowy, w ocenie Sądu narusza dobre obyczaje, ponieważ jej mocą przedsiębiorca zabezpiecza wyłącznie własne interesy na wypadek zmian leżących po stronie własnego kontrahenta (producenta samochodów), nie dbając o zrównoważenie praw konsumenta. W szczególności kwestionowana klauzula wbrew twierdzeniom pozwanego nie mówi o ulepszeniach lub usprawnieniach w stosunku do dotychczasowych rozwiązań a jedynie o zmianach, które nie pogarszają parametrów technicznych, co oznacza, że parametry techniczne mogą pozostać na tym samym poziomie. Ponadto brak zastrzeżenia dla konsumenta możliwości odstąpienia od umowy w sytuacji, gdy tego typu zmiany zostaną wprowadzone, stanowi o rażącym naruszeniu jego interesów. Może się bowiem okazać, że nawet gdyby dokonane zmiany w powszechnym przekonaniu ulepszały w jakiś sposób zamówiony model auta, to nie zawsze w subiektywnej ocenie każdego konsumenta zmiany będą oznaczały ulepszenie danego modelu i będą dla niego korzystne. Tytułem przykładu można wskazać sytuację w której nabywcą samochodu jest np. praworęczny kierowca, z ograniczoną funkcjonalnością ręki lewej, który ze względu na ową przypadłość wybrał model samochodu, w którym przycisk, uruchamiający działanie jakiegoś urządzenia mieści się po prawej stronie kierownicy. Tylko takie rozwiązanie konstrukcyjne jest dla niego funkcjonalne i przydatne i tylko takiego rozwiązania konstrukcyjnego oczekiwał od sprzedawcy auta. Jeśli w tej sytuacji druga strona umowy dostarcza konsumentowi samochód, w którym producent zmienił wygląd wnętrza, umieszczając strategiczny guzik po lewej

stronie kierownicy, to może to rodzić uzasadnione obiekcje po stronie konsumenta, skoro ta innowacja nie zaspakaja jego potrzeb w takim samym stopniu jak poprzednie rozwiązania konstrukcyjne. Podobne przykłady można mnożyć, co zdaniem Sądu pozwala na przyjęcie, że rozwiązanie umowne, o jakim mowa w ocenianej klauzuli, może prowadzić do sytuacji, w której konsument zmuszony jest nabyć pojazd o cechach dla niego niepożądanych, chociaż obiektywnie nie pogarszających parametrów technicznych oraz wyglądu samochodu, w stosunku do wersji, która była objęta umową.

Powyższe wskazuje zdaniem Sądu, na ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w spornym postanowieniu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i który narusza rażąco interesy tego konsumenta (art. 385¹ § 1 kc). W tym stanie rzeczy należało zakazać wykorzystywania go w obrocie z konsumentami na podstawie art. 479⁴² § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.. W myśl art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. koszty te stanowiły koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Opłatę sądową w wysokości 600 zł, od wniesienia której powód był zwolniony, Sąd postanowił obciążyć pozwanego na podstawie art. 26 ust 1 pkt 6 oraz art. 113 ust. 4 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.).

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 k.p.c., obciążając kosztami pozwanego.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka